

נר לשולחן שבת

מטות מסעי

גליון 616

ניתן לקבל את העלון
במייל
ner4499@gmail.com

לקהל קוראי היקרים והנכבדים

העלון מודפס מעל עשרת אלפים עותקים ומופץ בערים רבות.

הוצאות ההדפסה מרובות ואין בו מטרת רווח כלל.

מי שביכולתו לזכות את הרבים בהמשך קיומו של ה"נר", יבורך!

"ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה". (ל"ד ב)

היה זה בקיץ האחרון לחיי מרן הרב מברסק, בשבת קודש פרשת מטות מסעי, כחודשיים לפני פטירתו. רבינו כבר היה חולה מאד ושכב בחדר הפנימי בזמן קריאת התורה, בעל הקורא קרא את הפרשה בקול רם ורבינו האזין בשארית כוחותיו.

כשהגיע לפסוק בפרשת מסעי "ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה" קרא את התיבה "צנה" בהטעמה של מלרע. והנה נשמע קול מן החדר השני, נבהלו המתפללים... היטו אוזן ושמעו איך שרבינו מתקן ואומר - "צנה" בהטעמה של מלעיל. התפעלו ויתמהו - איך הם לא הרגישו שהבעל קורא אמר מלרע והרב הבחין מיד בטעות גם במצב כזה...

הלא שינוי גדול יש במשמעות התיבה בין מלעיל ומלרע, כי מלעיל הכוונה היא לציין, למקום שנקרא צין, כדין תיבה שצריכה ל' בתחילתה שהטיל הכתוב ה' בסופה. ואילו צנה מלרע הכוונה היא מגן, כמו "צנה וסוחרה אמתו".

(פניני רבנו הגרי"ז)

"והייתם נקיים מה' ומישראל!"

(ל"ב כ"ב - ועיין ירושלמי שקלים ג' ב', תוספתא פ"ב, רמב"ם שקלים ב' י', מתנו"ע ט' י')

"את הנחושת, את הברזל, את הברדיל ואת העופרת". (ל"א כ"ב)

תשס"ג, מעשה ב'ישיבה קטנה' ירושלמית ידועה. יום אחד הגיע אחד הבחורים כשהוא מרכיב משקפיים יוצאות דופן במיוחד... ראש הישיבה דרש ממנו שיחזור לחנות ויחליף את המשקפיים, אך הבחור סירב. לא עזרו הבקשות, הבחור התעקש להשאיר חבוש במשקפיו.

הענין גלש לרשות הרבים של הישיבה... והשתתפו בו גם רבני הישיבה וגם הבחורים. כולם התערבו להשפיע על הבחור, אך ללא הועיל. לבסוף, שלח אותו ראש הישיבה על חוצפתו הביתה! לא עברו ימים רבים ולתדהמת כולם נודע שהבחור הינו אלרגי למתכות. השעון שלו היה מפלסטיק, הפלטה שעל שיניו היתה מסיליקון. התברר כי אותו הבחור שלא נהג בחכמה במקרה זה, התבייש מאד במומו ולא רצה לגלותו...

("נר לשולחן שבת")

"וכל בגד וכל כלי עור". (ל"א כ)

ב'ישיבה קטנה' אחת בירושלים הנהיגו שהתלמידים ישארו עטורים בתפילין עד סוף השיעור בחומש שנערך אחר התפילה. מדובר היה בעוד עשרים דקות של לימוד.

על אף "מנהג הישיבה" אחד הבחורים היה מוריד את התפילין בכל יום מיד בסיום התפילה. מבטים ורמזים שונים שהופנו לעברו לא עזרו והבחור נשאר בשלו. מדי יום המשיך בהנהגה הנראית כעזות מצח, וחלץ את תפיליו לפני רבני הישיבה.

לבסוף ניגש אליו המשגיח ושאלו: "האם ידועים לך כללי הישיבה, להשאיר עטורים בתפילין עד לאחר השיעור?"

לאחר גמגומים השיבו הבחור: "אני אלרגי לעור, הרופא הורה לי להמנע ממוגע עם כל מוצרי העור ככל האפשר. כשאני מניח תפילין בבוקר יש לי מיד תגובה אלרגית וגירוי, בכל זאת למרות הקושי אני נמנע מלהורידם עד לסיום התפילה, אולם בגמר התפילה אני חייב להורידם!!!"

(קריאה בקריה"ח ע"ה)

"ביום שמעו". כתב החכם הגדול רבי לוי - הרלב"ג - בפירושו על התורה, בפרשת מטות, שהפרת נדרים זמנה מעת לעת.

שאלה: איך לא ציין שזו מחלוקת תנאים וראשונים (נדרים עו), ולהלכה יש פוסקים שכל היום ניתן להפר. עד שתחשך, ויש פוסקים מעת לעת, והאריכו האחרונים וכתבו שראוי להחמיר!?

תשובה: אין קושיה על רבי לוי, שהיתה דעתו כדעת ר"ח וחבריו שהדין מעת לעת. תפס שיטה זו, כיון שהיא קרובה אל הפשט.

יש לדעת - בעל הוראה אינו סומך על מה שנאמר בפירושים אלו, אלא על מה שכתוב בפסקי הלכות! רש"י כתב בפירושו ברייתות והלכות שאינם כפסק הלכה, ואע"פ כן אין גנאי שהם מפרשים כך ולא פוסקים הלכות - ישמע חכם ויוסיף לקח! (שו"ת הרשב"ש תקכ"ד)

בלי נדר - חודש אב תרמ"א

הגאון רבי יהושע צבי מיכל שפירא, איש קדוש וטהור, מגדולי ירושלים היה. תלמידו המובהק של הגאון מקוטנא. כבן תשע מצאאוהו חבוי מאחורי הפרוכת של ארון הקודש, מתפלל לה: דקדוקיו במצוות היו להפליא, עד סכנה! העמיד תלמידים גאוני מופלגים. המובהק והמפורסם שבהם היה הגאון רבי יעקב משה הרל"פ.

הנה מכתבו אל "פקוא"מ - פקידים ואמרכלים דאמסטרדם" אשר מתוך הערצה פנו אליו כי יקבל לומר "קדיש" על אחד מנכבדיהם:

"יום ג' ז' לחודש מנחם אב תרמ"א, עיר הקודש ירושלים תובב"א. הנני משיב על זה באר היטב, לבל אכשל חלילה בזה משינוי מדעת בעלים. כי לא ידעתי רצונם של המנדב. גם במכתבם לא נתבאר איך ומה.

על כן הנני הודיע: להבטיח אמירת הקדיש בעצמי בכל שלש התפילות בכל יום לא יכולתי. גם שיש יתום ולפעמים יארציט, אשר אפשר שעל ידי זה ימנע ממני אמירת הקדיש כמה ימים, גם האדם באשר הוא בשר ודם יתהוו פעמים מניעות מלאומרו. על כן עשיתי, ביקשתי מאיש אחר אשר אבטח בו שיאמר קדיש בכל יום בכל שלש תפילות בעד נשמת ר' אשר הנ"ל ע"ה. וגם אני בעצמי אומר בלי נדר רוב הימים פעם אחת ביום, דעל יותר אינני מבטיח. וגם אם ימנע כל זה חלילה מאיזה סיבה, אל יהיה לי לעוון. יהושע צבי מיכל בהרי"ק".

(שנת דור ודור"ח ב)

מתוך מכתבו של הגאון האדר"ת לגאב"ד טאוריג: 'נתכבדתי לבקש להתפלל עבור חולה אחד, ואתמהה, איך יעלה על דעתו הרמה לחשוך בי שאחזיק עצמי לאיש תפילה, ולא עוד אלא שאקח מעות חס וחלילה עבור זה!?' הס מלהזכיר, לא איש תפילה אנכי ודי להפקיע את עצמי... ויקבל נא אדוני המעות.'

(נפש דוד")

הגאון רבי אייזל חריף התאכסן בשבת בעיר אחת, והנה בקריאת התורה לא העלוהו ל"שלישי" כנהוג, אלא אחד מעשירי הקהילה נקרא לעלות. אחרי קריאת התורה התנצל הגבאי לפניו, באומרו, שמפני היראה הוצרך לתת לעשיר "שלישי", כיון שבתו של עשיר זה קרובה למלכות ויכולה לעשות עמהם רעה, אם תדע שלא נתנו לאביה את העליה המכובדת.

בתום התפילה ניגש רבי אייזל חריף לאותו עשיר ואמר לו: "אכן לפי פירוש רש"י היו צריכים לתת לך שלישי".

תמה העשיר... הסביר לו כוונתו: "הנה בפרשת מטות מונה הכתוב את חמשת מלכי מדין "את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע", ואומר רש"י כי צור היה חשוב מכולם, אלא לפי שנהג בזיון בעצמו להפקיר בתו מנאו הכתוב שלישי... (ס"ה) "כובי בת צור ראש אמות בית אב במדין הוא" - צור היה חשוב מכל מלכי מדין, שנאמר ראש אמות... (רש"י כ"ה ט"ו)

כנראה סברו, הוא איחר לנו בעשרים דקות, אז גם לנו מותר לאחר...

המשך אותו נהג יקר, הנה סיפור לתשובת המשקל:

"לפעם אחרת קבעתי עם משפחת הגאון רבי גרשון אדלשטיין, ראש ישיבת פוניבז' לקחת אותם לשמחה בירושלים. הם סיכמו איתי על זמן המתנה של שעה.

כשהגעתי לביתם, הם ירדו באיחור של רבע שעה. נסענו לאולם, שם המתנתי בחניה. ציפיתי כי ישובו בעוד שעה, כפי שסוכם. והנה לאחר שלושת רבעי שעה כולם הופיעו ונכנסו לרכב.

כאשר שאלתי אותם: "מה קרה, יש לכם עוד זמן, למה הקדמתם?"

השיב אחד הנכדים: "סבא אמר לנו שכיון שאיחרנו ברבע שעה לרדת, יש לנו רק שלושת רבעי שעה להיות באולם!!!"
(נר לשולחן שבת" י"ש"כ להר"ר ר"א)

ז'יה בלעם עמהם והפריח שרי מדין בכשפים, והוא עצמו פרח עמהם, הראה להם פינחס את הציץ שהשם חקוק בו, והם נופלים... (רש"י ל"א"ה)
ימין שראה בלעם הרשע את פינחס רודף אחריו, עשה דבר של קוסמים ופרח באויר. מיד הזכיר פינחס השם הגדול והקדוש ופרח אחריו. אחזו בראשו והורידו ארצה. שלף חרבו להורגו. פתח בלעם בדברי תחנונים: ... אשבע לך שלא אקלל את עמך... (תרגום יונתן ל"א"ה ע"י"ש ומדרשים, זוהר וגמ')

מה ששאלת למה לא נבראו כנפיים לאדם, והרי חז"ל אמרו שלעתיד לבוא הקב"ה עושה כנפיים לצדיקים?

תשובה: כדי שלא יהיה קל לדבר עבירה, שבעוד שהולך לחטוא, רגליו יעכבוהו ויתגבר על יצרו... שיהיה לו שכר פסיעות, "וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים" - האדם נברא במעלות טובות יותר מכל הברואים. אם כן יש להבין למה לא נתווספה בו גם המעלה להיות לו כנפיים, למה יגרע בזה מן העופות!?

צא ולמד מדור הפלגה, שגם שלא היה להם כנפיים, אמרו בואו ונעשה מגדל גבוה בשמים, כל שכן אם היו להם כנפיים, היו ממהרים לחטוא ביותר, אבל לעתיד לבוא שלא יהיה יצר הרע בעולם ואין לחשוש משום חטא, יעשה ה' חדש בארץ, שיהיו לצדיקים כנפיים לתועלת!
(שו"ת "הלכות קטנות" ח"א רכ"ג)

ונשגב ה' לבדו ביום ההוא - צדיקים מה הן עושין? הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים - שיהא להם כח לשוט ולעופף בלי צער! (פנהרין צב)

ביאור: ה' ילביש לצדיקים כח כמלאכים. (תורת העולה) "זדכך גופם ולא יצטרכו אכילה ושתייה, ונקט מעלה זאת בתואר 'כנפיים' כדי לסבר את האוזן. (שו"ת רדב"ז ח"ב תתל"ט) לא יפסק כוחם, שיתחדשו. (מהרש"א) הכנפיים - שיעלו בכל שעה להשגה יותר גדולה. (יד יוסף")

רבי שמעון לביא גאון וחכם עצום היה, נתפרסם בכל תפוצות ישראל בזכות פיוטו "בר יוחאי". בפירושו לספר הזוהר על סדרי בראשית ושמות, כאשר הוא מבקש להשיג על דברי הרמב"ן, מתבטא ביראת כבוד ובהכנעה, ואף במידת התנצלות. כך כתב באחד המקומות: **"ידעתי נאמנה ערכי לנגדו, ערך יתוש קצוץ כנפיים, מול נשר ארך האבר גדול הנוצה"**. (ספרו "כתם פז" נחשב ביותר להבנת פשוטו של הזוהר)

סיפר הר"ר ישראל קינד: זכורני שבאחד הימים התלוויתי אל רבינו ה"דמשק אליעזר" בלכתו ברחובה של תל אביב. והנה, ליד חנות תכשיטים, נעצר פתאום. אנו המלווים התפלאנו - על מה ולמה עצר הרבי ליד חנות התכשיטים, ומדוע הוא עומד ומתמהמה... לבסוף נכנס הרבי אל החנות "ברצוני לראות תכשיטים" - ביקש. בעל החנות ואשתו מיהרו להציע לפניו מגוון של תכשיטים. הרבי התעניין במשך דקות ארוכות בטיבו של כל תכשיט ובמחירו ולבסוף בחר בתכשיט כלשהו.

כל אותה עת עמדנו מלאי השתוממות על המתרחש לנגד עינינו. עצם קניית התכשיט, ההתעניינות הבלתי אופיינית לרבי - כל אלו נראו זרים ומוזרים, אך כמוזן שלא פצינו פינו ולא שאלנו דבר. כשיצאנו מהחנות אחרי זמן ארוך פנה אלינו הרבי ושאל - קבע: "לבטח התמיה אתכם המעמד כולו..." "אכן כן" אישרנו.

"אסביר לכם: כשעברנו ברחוב בסמוך לחנות עלה באוזני קול מריבה בין בעל החנות לאשתו. עצרתי את צעדי ושמעתי כי הויכוח הולך ומתלהט והדיבורים מחמירים, החלטתי לעשות מעשה. נכנסתי באמתלה של קניית תכשיטים, כך הם היו חייבים להפסיק את הויכוח ביניהם.

התעכבתי בחנות משך זמן בו שיערתי כי כעסם שכך, ומאחר שישנו איסור להתעניין במוצרי החנות בלא לקנות - נאלצתי גם לרכוש תכשיט כלשהו!"
(בטאון התאחדות תלמידי וחסדי יוצ'ניץ)

"אלה מסעי" - והייתם נקיים בדרך!

כתב החיד"א: יזרזו מאוד ללכת לבית הכנסת, וירון בהליכתו לבית הכנסת, והכל ביישוב הדעת, שלא יכשיל את רואיו, שילעגו עליו ויקראו לו בשם חסיד שוטה...
(מורה באצבע"ג)

"אלה מסעי"

סיפר הר"ר צבי, איש יקר וירא שמים ששובד לפרנסתו כנהג הסעות, שני סיפורים הקשורים זה בזה ומוסר השכל עצום ביצדם:

יום אחד קבע עם משפחה בבני ברק להסיעם לחתונה בירושלים בשעה מסויימת. בדרכו אליהם רכבו נתקע בפקק, הוא ניסה להתקשר לביתם ולומר להם כי יאחר, אך הם הקדימו וירדו להמתין לו בכניסה לבנין. היה זה בשנים שהסלולרי לא היה מצוי. כאשר הגיע באיחור של עשרים דקות, קשה לתאר את הכעס והצעקות שהתחוללו שם. ר' צבי התנצל והסביר כי איחר שלא באשמתו ואף ניסה להתקשר אליהם שיאחר, אך הם בשלהם.

בהמשך, כשאספו את הסבתא, חזרו ונשנו הטרוניות ביתר שאת, כשהסבתא מצטרפת ופורקת את זעמה עליו... כך עברה הנסיעה. כשהגיעו לאולם, קבעו עמו שיבוא לקחתם חזרה בשעת חצות ואכן כך היה, הוא הגיע בשעה היעודה, המתין למשפחה, בסוברו שעתה הם ימחו על שהגיע בזמן. לאחר זמן יצא מהאולם אדם שהוא אינו מכיר והודיע לו, כי המשפחה תתעכב עוד כשעה.

חשב ר' צבי: קורה ששמחת החתונה ממשיכה והם אינם רוצים להפסיד וללכת באמצע האירוע והחליט להמשיך ולהמתין. המשפחה הגיעה קרוב לשעה שלוש... הם נכנסו לרכב, כשאפילו את האות ס' של סליחה לא שמעתי...

